

man jo huske paa, at den danske Folkekirke ligger jo ikke og flyder uden nogen Ordning — og denne Ordning kan man kalde en Forfatning, eller hvad man vil —, men Folkekirken styres og ledes efter Principper, der ere nedlagte i Anordninger og Love. Til de forskellige Tider har Magten ligget snart her og snart der. Straks efter Reformationen laa den hos Kongen og Rigsraadet. Da var det dem, der bestemte de Vilkaar, hvorunder den danske Folkekirke skulde leve og udvikle sig. I 1660, da vi faa Forfatningsforandringen, sker der en anden Magtfordeling, da kommer Kirkens Ve og Vel til at ligge hos den enevældige Konge. Da vi saa igen faa Forfatningsforandring i 1849, bliver der en ny Magtfordeling, da kommer Afgørelsen til at ligge hos Kongen og Rigsdagen. Dette maa vi mærke os; der er her en sammenhængende Ordning, en historisk Udvikling. Jeg tror, at det vil være gavnligt for Folkekirken, om man kunde blive ved at bevare og udvikle den videre, efterhaanden som Livet gør sine Krav gældende.

Den foregaaende Taler talte jo om, at man skulde søge at holde sammen om Folkekirken. Ja, det er meget rigtigt, derom kunne vi være enige. Men det kommer jo an paa, paa hvilken Maade og ved hvilke Midler vi skulle holde sammen paa Folkekirken. Der er andre, der helst saa, at vi vendte tilbage til de Tider, da det var de kirkelige Myndigheder, der havde hele Afgørelsen af, hvordan Folkekirken skulde have Lov til at leve sit Liv. Disse staa, som jeg nævnedes før, som Modstandere af Menighedsraadsloven. Der er atter andre, der gerne ville, at Staten og Kirken skulde skilles ad, og jeg lagde vel Mærke til, at det ærede Medlem, der nys talte, ogsaa har Øjet aabent herfor. Han sagde, at det var nærmest dem, der ikke brød sig om, hvordan det gik Kirken. Dette forholder sig nu ikke rigtigt. Nej, man hører ogsaa Folk, der ere stærkt kirkelig interesserede, forlange en Adskillelse mellem Stat og Kirke. De føje bare en Ting til, nemlig den: Bare vi maa faa Pengene med os, saa ville vi være tilfredse.

Disse forskellige Anskuelser, som jeg her har peget paa, gøre sig — det ved jeg meget godt — gældende ude omkring. Men det er kun et lille Mindretal, der nærer disse Anskuelser, og man kan ikke tilfredsstille dette Mindretal ved at følge dem i ikke at være med til at give Luft og Rum for, at Kirken, Menigheden kan komme til at leve sit Liv, saadan som der er Vækstbetingelser derfor. Det forelig-

gende Forslag⁷ have vi tidligere drøftet meget indgaaende med hinanden her i Tinget, og jeg skal ikke trætte det høje Ting med at tage Enkeltheder frem, saa meget mere som den højtærede Kultusminister har givet os en klar Redegørelse for Forslaget. Kun vil jeg sige, at jeg er ikke i Stand til at dele den ærede foregaaende Talers Syn, at Forslaget kun bestaar af Brokker og Stumper, der ere føjede sammen. Det er jo nu en Gang saaledes her i Rigsdagen, at selv om ens Villie ikke har fundet det fuldeste Udtryk i et Lovforslag, saa maa man dog føje sig og finde sig i det, og det ærede Medlem vil ogsaa lære at kende, at saaledes vil det ogsaa komme til at gaa ham som Medlem af dette høje Ting.

Jeg er overbevist om, at dette Forslags Gennemførelse vil gøre det meget lettere at faa det, som kræves baade af dette høje Tings Flertal og af mange, mange ude i Befolkningen, nemlig en Præstelønningslov; men dersom man derimod her — for at bruge et stærkt Udtryk — slaar Menighedsraadsloven for Panden, saa kan man sige sig selv, at saa bereder man en Præstelønningslovs Gennemførelse store Vanskeligheder — det skal man nok komme til at bekende. Menighedsraadslovens Gennemførelse vil være et forberedende Skridt til at faa en Ordning af Præstelønningerne. Jeg ser det ogsaa af de faktiske Ting, som Menighedsraadsloven lægger i Menighedsraadets Hænder. Det er jo saa overordentlig kønt at tale om Lønninger og Lønninger og Lønninger, og man kan drage enkelte Ting frem, som tage sig meget grelle ud. Man kan tage et enkelt Præsteembede frem og paavise, at her er en Lønning, der er uforsvarlig. Vi fra vor Side have været villige til at gaa med til en Ordning, der kunde raade Bod paa disse Forhold. Men det er jo ikke nok dermed, at man blot nævner disse Lønningslove. Vi maa ogsaa spørge om: Hvor skulle Pengene komme fra? Der er der adskillige, der mene, at der i det, der er henlagt til Kirkerne, vil være tilstrækkeligt til gennem en Omordning at lønne alle Præsterne nogenlunde ordentligt. Det tror jeg slet ikke paa. Skal det kunne lade sig gøre, er der et, man maa have sin Opmærksomhed henvendt paa, det er, hvorledes man skal faa Præstegaardsjorderne solgte, saa at der virkelig kan komme nok ind til at bestride de Udgifter, der kræves til Præsterens Lønning. Det er en Opgave, som Administrationen og Præsterne slet ikke ere i Stand til at gennemføre nogenlunde ordentligt; de staa udenfor de For-